

MARIBORSKI DELAVSKI

Političen list.

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno,
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravnništvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, sreda 26. maja 1920.

Št. 115.

Pred novim sestankom v Pallanzi.

Nemiri na Tešinskem se nadaljujejo. — Proslava pete obletnice napovedi italijanske vojne.

Nov gerent pri Sv. Lenartu.

Nasilstvo, katero je deželna vlada izvedla napram članom demokratske stranke, skuša dopisnik »Straže« z dne 19. maja 1920 prikriti s tem, da predbaciva bivšemu gerentu in seve tudi meni sebično in občini škodljivo postopanje pri nakupu bivše nemške šole od strani »Glavne hranilnice«.

Navajam zato tozadevno gola dejstva, ter prosim g. dopisnika »Straže«, da mi potem v »Straži« odgovori, če sem kje navedel kako neresnico, ter da stopi s podpisom v javnost. Sušca meseca 1919 prišlo je tukajšno imetje Schulvereina pod nadzorstvo. Nadzornikom je bil imenovan sprva g. dr. Leskovar, potem pa jaz. To je bilo znano vsakemu v trgu.

Pet mescev sem mirno čakal, da bi se kdo od nasprotne strani ganil radi nakupa tega posestva. Povprašal sem konečno v Ljubljani, kaj se bode zgodilo s tem posestvom in tam se mi je reklo, da ostane to posestvo zaenkrat tako dolgo pod nadzorstvom, dokler se krajevni faktorji ne pobrigajo za nakup.

Zdaj sem napravil velik pogrešek! Moraj bi namreč iti predvsem k g. kaplanu Kozarju, ga opozarjati nato, da bi bila prilika kupiti to posestvo za Orla, za gledališke predstave itd.

M. Z.:

Nočna idila.

(Povest iz zrkovskih mlak.)

Snoči, ko je razpel mrak svoje peruti čez vse Ptujsko polje, ko je zadremalo zeleno Pohorje, ko so zaspale vinorodne Slovenske gorice, imele so v Stragi pod Selom žabe važno zborovanje. Istega so se udeležile vse stare in mlade žabe in žabice. Za predsednika so izvolile g. Dolgokraka, starega strica iz mlake pod Krivo vrbo. — Možakar si je poravnal zeleni oprsni, pogladil obrti obraz, porinil naočnike na konec nosa in otvoril zborovanje:

Dragi rojaki!

Zahvaljujem se vam za zaupanje. Veselega vam nimam ničesar povedati. Našega soseda Sela je odstavila deželna vlada. Na njegovo mesto je prišel oni mož, ki nas že od nekdanj črno gleda. Bojim se, da se nam približujejo kritični časi. Lahko se nam namreč pripeti, da nam g. gerent, ako se naša mladina ne odvadi ponočnih koncertov, odpove stanovanje v občinskih lužah in nas z orožniško asistenco spravi preko občinskih mej. Po tem načinu baje hoče pomesti tudi z rogovileži pri požarni

in s tem nadalje onemogočiti vsako delovanje Sokola in naprednih društev.

Jaz pa sem storil to neprevidnost in nisem črnil ne besede temu gospodu, marveč sem se obrnil do gerenta z vprašanjem, ali bi želel on kupiti to posestvo za občino ali ne. Popolnoma lažljivo je tedaj pisanje »Straže«, da je bil gerent vprašan od kake oblasti glede nakupa, da bi tedaj moral sploh koga oficijelno obvestiti o tem vprašanju. Vprašal je le vse sosvetnike izuzemši g. župnika, ali naj občina kupi to šolo, in vsi so se temu najodločneje protivili.

Kot gerent še za to vprašanje ni bil zavezan, in to radi tega ne, ker ni nikdo ponujal šole občini v nakup, in ker je vendar bilo vladi še vedno na prosto dano zahtevati od sosveta samega točne izjave, če misli, da izjava gerenta ne bi odgovarjala interesu občine.

Dne 16. julija 1919 stavila je tedaj »glavna« deželni vladi svojo ponudbo, in dne 29. avgusta, tedaj čez dober mesec slej, sprejela je deželna vlada to ponudbo. Do te dobe se ni od nasprotne strani nikdo ganil, niso imeli tedaj nobene potrebe.

Pribijem, da se je to zgodilo vse pod predsestvom dr. Brejca, ko je bil poverjenik

brambi in njeni godbi. Učitelja pa je že baje itak spravil na farovško »gmajno«.

„Kdo pa bo potem regljal?“ vpraša stara Kokica. „Kdo bo opravljal ljudi, kdo bo gledal, kako se ta ali ona deklica nosi in obnaša, kje je zgubila svojo deviško čistost in stotero enakih vprašanj, ako nas starih žab ne bo več tukaj...“ „To delo“ — pravi sivi predsednik — „bod' gotovo spretno opravile dvonoge dolgozezične vaške klepetulje. Ker te klepetulje pridno podpirajo plote in z nosom rijejo po blatu, kakor kokoši na gnojišču. Ena se sicer v kratkem omoži in se kot srečna nevesta preseli na ženinov dom nad »Tri ribnjake«. Prepričan sem pa, da se tudi za to dobi v do-glednem času primerna nadomestnica.“

„Kaj pa bo z nami, očka, vpraša mladi Zelenček. Ali naj ostanemo nevtralni in gojimo le svoje stare telesne vaje, ali naj pristopimo vsi k Orlov?“

„Tudi na to vprašanje vam takoj odgovorim“, pravi modri g. predsednik. „Ker so na shod Orlov v Hoče romali trije vaški fantje, ker se je na istega peljal celo voditelj naših »rdečkarjev«, svetoval bi tebi, draga mladina, da se vsi zdravi in kruljavi mladeniči takoj vpišete med Orle. Srajčice vam bo gotovo kupil g.

za uk in čast božjo moj prijatelj »Triglavan« dr. Vrstovšek.

»Glavna« kupila je to posestvo za 50.000 K in se zavezala, prepustiti šolo takoj v šolske ali javno koristne namene, kakor hitro bi to zahtevala kaka javna v to poklicana oblast. Omejila si je svoje pravice kot lastnica še nadalje, da se je podvrgla glede eventuelne najemnine odloku okrajnega glavarstva v Mariboru.

Cenil je posestvo g. Matija Šuman, posestnik v Radehovi, formelni predsednik KZ na 42.000 K, ter izjavil še v zapisniku, da v trenutku pri Sv. Lenartu ni šolskih potreb. Trg Sv. Lenart ima namreč novo moderno šolsko poslopje katero še danes ni popolnoma plačano. Da je bilo postopanje gerenta v največjem interesu občine same naj dokaže sledeče:

Občina kakor okraj rabili bi sicer nujno meščansko šolo, prilagodeno potrebam kmet-skega prebivalstva. Radi tega bilo je v inter-esu občine, da si ohrani šolsko poslopje kot tako v razpolago za slučaj potrebe. Ker so odborniki »glavne« skoraj sami tržani, šli so tozadevno želji občine popolnoma na roko. Občina sama ima davčne moči le okroglo 4000 K. Z varčnim gospodarstvom, posrečilo

kaplan, glavice vam pa bodo ovenčale znane vaške puncce iz Marijine družbe. Edino s tem korakom lahko omehtëate trdo srce g. gerenta in nam izprositate milost v njegovih očeh.“

„Da dobimo za sebe in svojo zalego potrebnno moko, sladkor, petrolej, da oblečemo svoja naga telesa, predlagam, tako pravi tršava Ensoka iz Tkalčičevega revirja — da vsa naša nešteta familija korporativno prestopi v klerikalno stranko.“

„Ne prenašlo! nasprotuje previdni stric iz Helerjeve luže. „Časi se spreminjajo, sreča je opotočna, je puhla paša srca in oči. G. gerent ima pred nosom važne sodnijske razprave. Kaj bi pa bilo, ko bi bil g. gerent obsojen. Z njegovo obsodbo bi se podrl klerikalni steber in klerikalne miši in podgane bodo do zadnje zapustile potaplajočo se ladjo. Celog g. »general« kot izurjen pomočnik ne bo mogel tedaj preprečiti poloma. Radi tega vam, dragi rojaki, svetujem, da ostanemo do prihodnjih občinskih volitev nevtralni in še le po tistih pripoznamo pravo barvo. Te dni pa naj pride čez nas kar hoče.“

„Živijo! Slava! večna Slava!“ zabučalo je enoglasno po temi mlaki. Žabe pa so zapele:

se je prejšnjemu sosvetu gospodariti še z 90% dokladi. Pri tem pa je ostalo popolnoma iz računa vprašanje dolga, po 56.000 K najetega za vojno posojilo. Razpoložljivega premoženja občina nima. Za nakup posestva Schulvereina morala bi najeti posojilo. Predvsem bi rabila za kupnino, stroške in desetek najmanj 52.000 K in za nujno potrebna popravila 3000 K. Pri davčni moči 4000 K pomenilo bi kar to zvišanje doklad za 75%. S tem pa bi imela šole poslopje in mogoče plačala nekaj davka. Če pa bi imela poslopje, morala bi skrbeti zato, da se poslopje rabi za te namene, za katere je bilo kupljeno. V tem slučaju pa zadenejo občino vsi stroški ne samo vzdrževanja poslopja, marveč šole same, izuzemši plač učiteljstva. Za kritje teh potreb pa bi težko zadostovalo letnih 8000 K, kar pomeni zopetno zvišanje doklad za 200%.

O prezidavi šole na stanovanja sploh nočem govoriti, ker bi to stalo najmanj 20.000 K, in bi to bilo povrh nesmiselno, ker pri Lenartu sploh ni stanovanjske bede. Občina pa bi dobivala na najemini pri sedaj vladajočih razmerah v najboljšem slučaju 1% svoje naložene glavnice.

Če je pri tem dejanskem položaju storil gerent in sosvet pogrešek, prepuščamo presoji davkoplačevalcev. »Glavna« segla je potemtakem globoko v svoj žep. Storila je to v interesu občine, kakor v interesu »Sokola« in vsega naprednega slovenskega občinstva našega okraja, kateremu je dala dom za resno delo kakor za zabavo. In to boli gotove temne elemente. Zato skovikajo. Sicer pa je »Glavna« izjavila g. ravnatelju Kopicu, da radevolje proda šolo občini Sv. Lenart, in to za lastne stroške.

Davkoplačevalci bodo tedaj mogoče še imeli priliko gtasovati za ta prepotrebni nakup, če bode to sklenil — novi gerent in sosvet.

Dr. Milan Gorišek.

Dnevne vesti.

Tegetthoff. Iz naših ulic, trgov itd. so izginili vsi avstrijski generali, cesarji in kralji, knezi in nadvojvode, izginili so tudi njihovi spomeniki, ki so krasili naše trge in parke; izginila je Tegetthoffova ulica, ostala pa je kavarna »Tegetthoff«. Tegetthoff je bil Mariborčan in dober avstrijski admiral, zmogovalec nad Italijani pri Visu, toda kljub temu ne zasluži prav nič več časti in obzirnosti kakor kak nadvojvoda Friederich ali kak drugi avstrijski vojskovodja. Čas bi bil torej, da bi tudi iz kavarne pri kolodvoru izginilo ime tega avstrijskega maršala. Tujci, ki pridejo

I.

Ljubimo vsi svojo lužo,
Radost dviga nam srcé;
Korenjak ima vsak „bužo“ —
Kaj nam mar za vse gorjé:
Rega, rega, reg-reg-reg,
Čast nam gre čez dol in breg.

II.

Rebernik, glavica bistra
Na prestolu zdaj sedi;
Pride v kratkem za ministra
Njega Bog naj zmir živi:
Rega, rega, reg-reg-reg,
Čast mu gre čez dol in breg.

III.

In sosvet — možje od fare
Svete modre kujejo,
Lačnim, žejnim mlodare
Vestno nakazujejo:
Rega, rega, reg-reg-reg,
Čast jim sluj čez dol in breg.

v Maribor in ki opazijo najprej ta napis, se ne morejo načuditi, kako da je to v jugoslovenskem Mariboru mogoče. Poleg tega pa bi bil tudi že skrajni čas, da se zamenja ime kavarne »Meran« s kakim drugim imenom. Kaj briga nas italijansko-nemški Meran v Trentu. »Velika kavarna« nosi tudi še vedno podnaslov »Theresienhof«. Kaj je mar cesarica M. Terezija patrona te kavarne? In če je, vprašamo naše oblasti, kako da ima ta avstrijska kurtizana tako moč, da še vedno straši ob državnem mostu? Z isto pravico bi se imenoval tudi lahko »Franz-Josef-Hof« ali pa »Vittorio-Emanuele-III.-Hof« itd. Tujci, ki vidijo ta avstrijska imena po naših kavarnah in hotelih, se nam smejejo ter nas pomilujejo. Če se je to zagrešilo prvi čas, ko so bile sanje naših »avstrijakantov« še sveže ter so obetale še »nazaj v avstrijski raj«, to ni bilo tako hudo, toda, da se zagrešuje kaj takega tudi sedaj, ko je usoda Maribora za vse večne čase zapečatená, to je nečuveno.

Franz Josef I. ali **Fran Osel** v našem parku. V našem parku se nahaja še vedno spomenik habsburškega trinoga Frana Josipa I., čeprav bi človek, ki tega sam ne vidi, prav težko verjel, da je to še mogoče. Bosanska vlada je prepovedala nositi avstrijske embleme, celo cekine s cesarjevo glavo, s katerimi se lepe Bosanke rade krase, in to pod strogo kaznijo. Tako v Bosni; pri nas pa gledamo čisto mirno cesarjev spomenik v javnem parku. Oblasti se tega niso sramovale, sramovali pa so se zavedni posamezniki, ter namazali cesarjevo glavo s katranom. Pozneje je nekdo skombiniral, da se da iz tega napraviti šala. »Fran« je pustil lepo v zlatu. »z« je črno prebarval, istotako pa tudi začetni »J« od »Josef«, končni »F« pa je izpremenil v »L«, tako je nastalo ime »Fran Osel«. Mimo je prišel pozneje človek, ki je še vedno stari Avstrijec, ter s kredno popravil napis, da je zopet nastal »Franz Josef I.«. Dež pa je njegovo delo izbrisal in nastal je spet »Fran Osel«. In tako danes ta spomenik ni več spomenik Frana Josipa, ampak onih, ki so krivi, da ta škandal še do danes ni izginil iz našega parka.

Slovensko kmetijsko družbo so zopet zasedli klerikalci. Na občnem zboru, ki se je vršil v Ljubljani je bil izvoljen sledeči ultraklerikalni odbor: predsednik poverjenik za kmetijstvo Jakob Jan, podpredsednik prelat Kalan, odborniki Janez Lovrač, Janez Hladnik, Janez Štrcin, Fran Černe in Miha Dimnik. Klerikalci so prignali na občni zbor več svojih pristašev, ki sploh niso imeli volilne pravice. Vsled protesta samostojnih kmetov je prišlo do ponovnih nemirov. Na tem občnem zboru se je sprejelo tudi nekaj sprememb pravil, povišala udnina na 16 K, od katerih odpadejo 4 K podružnicam, 12 K pa osrednji družbi.

Razlika med pravoslavni in katoliškimi duhovniki. Prijatelj našega lista nam piše: Sedela sva v nekem tukajšnjem hotelu z naobraženim pravoslavnim Srbom. Pogovarjala sva se o raznih kulturnih napravah, o politiki in naposled sva prešla tudi na versko vprašanje. Mož je z navdušenjem govoril o svoji veropripadnosti in hvalil pravoslavno svečeništvo. Na to mi reče: »Povejte mi razliko med našimi popi in vašimi duhovniki!« Odgovoril sem mu, da kolikor mi je znano, se naši duhovniki preveč bavijo z politiko, a pravoslavni premalo ali docela nič. »Dobro«, reče Srb, a glavno razliko vam hočem povedati. Pravoslavni popi so oženjeni in imajo deco, vaši duhovniki imajo tudi deco a niso oženjeni«. Mož je govoril resnico.

Slomškarji. V soboto so sklicali v naše mesto klerikalci na zborovanje naše učiteljstvo, da bi ga pridobili za slomškarijo ter tako zanesli razdor tudi med naše doslej edino učiteljstvo, kar se jim pa ni posrečilo. Navzoče učiteljstvo se je razen dveh učiteljic izreklo odločno proti cepitvi in proti slomškariji. Užaljen in poparjen jo je popihal delegat ljubljanskih slomškarjev nazaj odkoder je prišel in mariborske slomškarje in

njene glorijske je bilo konec še predno se je rodila.

Aretacija graškega komuniste. Preteklo soboto je aretirala naša policija graškega komuniste Trimmerja, ki je prišel v Maribor pod pretezo sklenitve kompenzacijskih kupčij v resnici pa, da agitira za komunizem. V zvezi s tem, je bilo aretiranih še par tukajšnjih komunistov, med njimi tudi trgovec Kopač. V zvezi so baje tudi vojaške osebe.

Delavske predstave v našem gledališču. Preteklo soboto sem bil v našem gledališču, kjer se je dala »Moč teme« kot delavska predstava. Na žalost sem pa moral konstatirati, da je predstavo posetilo vse prej kot delavsko občinstvo. To je res grajevrédno, da mi delavci tako omalovažujemo stremljenje našega gledališča, ki je glavno v tem, da daje razvedrila, zabave in poduk nam, ki nam ni bila usoda tako miša, da bi se mogli izobraževati po raznih šolah po večjih cenah. Raztolmačiti si res ne morem zakaj naše zavedno delavstvo tako zanemarja ta zavod. Cene so dovolj nizke pri teh prireditvah in razen tega se vršijo ravno ob sobotah, torej na dan, na katerem lahko žrtvujemo one bore kronce za izobrazbo. Kakor čujem se vrši taka predstava zopet to soboto in uprizori se najboljšje slovensko delo »Školjka«. Apeliram na svoje zavedne kolege, da se enkrat vzdramijo že iz svojega sna. Dalavec.

Vrtni koncert se vrši jutri, v četrtek na vrtu restavracije »Narodni dom«. Vstop prost.

Liferacija mesa. Mariborska puk. okr. komanda naznanja, da se vrši dne 21. junija ofertalna licitacija liferacije mesa za garnizijo Maribor za dobo od 1. julija do 31. decembra. Natančnejša pojasnila se dobe pri omenjeni komandi.

Premeščenje živinozdravnikov. Premeščeni so: Anton Kos iz Slov. Bistrice v Dolenjo Lendavo, Franc Lobnik iz Sv. Lenarta v Slov. gor. v Gornjo Radgono ter Pavel Kolenc iz Litije v Dravograd.

Mariborska gasilska župa. Tukaj se je vršil dne 23. maja dopoldne v Narodnem domu ustanovni občni zbor gasilnih društev za okraj Maribor pod imenom »Mariborska gasilna župa«. Zborovanje je sklicala »Jug. gasilska zveza« v Ljubljani, ker je dovolj društev že prijavilo tamkaj svoj pristop. Udeležili so se zastopniki gasilnih društev Slov. Bistrice, Zg. Bistrice, Zrkovci, Fram, Hoče, Sv. Lovrenca, Orehova vas, Pobrežje in Rače. Za načelnika je bil izvoljen g. Pfeifer star., Hoče, podnačelnik g. Podhraške, Slov. Bistrice, blagajnik g. Faleš, Rače, tajnik g. Pfeifer ml., Hoče, v odbor g. Pišek ml., Orehova vas, g. Rozman, Sv. Lovrenc, g. Ribič, Pobrežje. Vsa ostala društva okraja Maribor, ki še niso prijavila svoj pristop »Jugoslovenski gasilski zvezi« v Ljubljani, vabimo, da to čim prej storijo radi skupnega delovanja in ker društvo, ki nima zaslonbe v gasilni zvezi, ne more uspešno delovati.

Zahvala. Nepopisna radost, ki naju navdaja ob spominu na najin častni večer išče izraza in naju priganja z nepremagljivo silo izreči javno te prijetne občutke. Da se vsaj deloma izkaževa hvaležna tistim, ki so nama na kakršnikoli način pripomogli do tega za naju tako krasnega večera, bodi nama dovoljeno tem potom izreči svojo najiskrenejšo zahvalo. Res, da je bilo marsikatero delo naporno, da so stavile težke okoliščine, s katerimi se bori naše mlado gledališče, na najine skromne moči morda prevelike zahteve, toda vse te ostre robove je zabrisal lastni idealizem in zaupanjem v idealizem naše publike. — Če sva delala, sva storila le svojo dolžnost, in sicer z največjim veseljem ob misli, da pripomoreva temu ali onemu do par lepih trenutkov zamišljenosti ali razvedrila, vzbudiva zanimanje za lepo stvar in doprineseva vsaj majhen kamenček k lepši bodočnosti naše gledališke umetnosti. — Nabito polna hiša, obilica dragocenih darov in krasnih rož, ki so spremenile naš oder v pravcati gaj, pa nama je najlepši dokaz simpatij in naklonjenosti med našo gledališko publiko in nama bo najlepše bodrilo na na-

daljni poti najinega delovanja. Nemogoče bi bilo zahvaliti se na tem mestu vsakemu posebej, zato izrekava svojo najudanejšo zahvalo vsem, ki so naju blagovolili počastiti s svojo cenjeno prisotnostjo, dalje vsem darovalcem cvetja in drugih dragocenih predmetov in sploh vsem, ki so na kakršnikoli način prispevali, da je večer tako lepo uspel ter prosiva še nadaljne blagohotne naklonjenosti. — Berta Bukšek-Bergantova, Valo Bratina.

Mestna šola za plavanje Ob bregu je zopet odprta. Cena kopelji: za odrasle 1 K, za otroke do 12 let 50 v. Perilo se ne oddaja. Dijaki, kateri se izkažejo pri blagajni z legitimacijo njihovega zavoda, dobijo karte po znižani ceni za 50 v.

Od Sv. Lenarta v Slov. gor. Nova občinska vlada že sestavljena. Predsedstvo in finance prevzame jedva semkaj došli dr. Veble, trgovino in notranje zadeve notar Stupica, revidiral bo tudi zadnje obč. volitve; izdajalca postavijo baje na obč. sramotni oder. Prosveto in vero ter oskrbo vdov in sirot prevzame Janžekovič, zdravstvo in »Orle« dr. Kramberger. Bratko in Nedelko sta prisednika brez portfelja. Dobro poučeni člani nove občinske vlade trdijo, da se ne bo držala ta vlada, ker ni izšla iz naroda, ampak je postala to vsled lažljivih informacij. Neka dama pride proti v prostore okr. hranilnice ter tamkaj z vidnim veseljem poroča prav po kranjski, da se je prevrgel gerentov stolec in padel je tudi drugi z Bogom — dr. G. 2 skupna izleta zmagovalcev sta zaključila nepopisno veselje, ki se še tuptam pojavlja od skakljaje sprehajajočih se dam. Zelo znani gospod bi bili dvema vdovama kupili posestvo, če mu ga ne prekupi neki hudomušneš. Zlobni ljudje vprašajo: »Zakaj?« Gospod odgovarja: »Iz usmiljenja.« Na tega človekoljuba opozarjamo vse tudi izven trga bivajoče »usmiljenja« vredne vdove.

Sv. Lenart v Slov. gor. Novopečeni gerent Veble in prisednik »narodnjak« notar Stupica snubita. Dne 20. t. m. podala sta se imenovana k Sv. Trojici predstaviti tamošnjemu gerentu. Najbrže upata ga pridobiti na ta način na svojo stran in pri Trojici prostor za zborovanje Kmečke zveze. Toda gospoda iz te moke ne bo kruha. Veble je bil najbrže radi tega imenovan gerentom pri Sv. Lenartu, ker je nekdanj kot dijak v Pragi krasno slikal v klerikalnem časopisu »Čech« jugoslovenske dijake in sicer kot razgrajče in pijance in to v takem tonu, da so se Čehi čudili temu. Štupicovo izdajalsko delovanje je pa itak znano. Tudi to se mora nagraditi.

Zbiralna akcija za rešilni oddelek. Vspeli tretjega dne nabiranja: Ludvik Franz in sinovi, münsko podjetje, Tomaž Götz, pivovarnar in Karla Scherbauma sinovi po 2000 K; Ljubljanska kreditna banka in bratje Tavčar, lesna trgovina po 1000 K; Friedel, Hotel Meran, Reitingerjev naslednik Fürst, špedicijska trrdka in H. J. Turad, veletržec po 500 K; Bernhard in sin, steklarna, Adolf Bernhard, I. mlekarina, dr. Irgolič, advokat, Josip Marek, gostilničar, dr. Orosel, Schneideritsch, trgovec po 400 K; Fran Filipič, R. Lešnik, vinska veletrgovina po 300 K; I. Baumeister, trgovska agentura Jos. Harting, veletržec, Sirak, magister po 250 K; Alb. Achtig, mesar, M. Gajšek, Gasparič in Tanninger, veletrgovina, Linninger, kavarna Tegethoff, bratje Kuhar, Velika kavarna, Pinter in Lenard, železarna, Tischler trgovec, Viljem Weiss, kotlar, Vezjak, trgovina z mobilijami po 200 K; Andražič Ivan, trgovec, M. Bureš, juvelir, J. Felber, lesna trgovina, Lina dr. Gustinova, posestnica kina, Ferd. Hartinger, trgovec, dr. Koderman, advokat, Avg. Kramberger, gostilničar in mesar, I. Korajžlja, železarna, Tezija Musek, pekarna, Karel Pesl, Pergdolt Fran, mesar, G. Pirhan, veletrgovina, Zarja Karel, M. Schramm, trgovina s čevlji, Stražil Maks, lesna trgovina, Wagner Josip, kavarna Meran po 100 K; Copetti Izidor 80 K; Letonja, trgovec, A. Malek, pekarija, J. Ulaga, trgovec po 50 K; Gyra, antikvarijat, Hvalec Oton in Gnilšek Fran, vinska trgovina, Pucko Feliks, delikatesa, Sok Janko, Wippel Karel po 40 K;

Josipina Rotnik 25 K; Ledinek Aleksander, krojač, Peklar Alojz, kovač, Resnik & Mabič po 20 K; neimenovani 250 K; Skupaj 17.455 K; s svotami prvih dneh dnevov skupaj 42.002 K. Uspeh četrtega dne: dr. Lajšič 300 K; eksportna trrdka Mataje & Zupanc in Co., Karel Voršé, dr. Iv. in Frančiška Schmiederer po 500 K; Vincenc Kuhar, železarna, Rupert Jeglič, barvarna Zinthauer, dr. Franjo Krisper, notar po 400 K; Alfred vitez pl. Rosmanit, Josip Mostböck, Feliks Mihelič, »Melistroja«, dr. Rapoc po 300 K; »Luna«, Anton Kiffmann, Iv. Ferner, Glušič Valentin, Fr. Gert, J. Masak, Ivan Bregar, J. N. Šošarič, C. Büdefeldt, dr. Rud. Ravnik, po 200 K; Fr. Janžer 150 K; Zelenka, Konstein in Reismann, Berdajs, Friedrich Adolf, Glumac Démitrij, Ivan Thür, K. Gräniz, Andrej Platzer, Ljudska tiskarna, Hugo Ihl po 100 K; neimenovani 70 K; Nik. Horvat, Quandest po 60 K; Klemše, Crippa, Burndorfer, Fran Teht, Tel. in Marija Novak, J. Fischbach, dr. Mühlisen po 50 K; Hinko Reich, Karel Duh, Lonmann, Celje, Richard Jarc, Penica, Kahn, Vincenc Seiler, J. Gigović, Pavel Heričko, dr. Čebul, dr. Serac po 40 K; neimenovani 20 K; Fran Schnuderl 10 K. Skupaj 8880 K. S prejšnjimi svotami skupaj 50.885 K.

Zlet Sokolskega Saveza SHS v Maribor dne 29. avgusta 1920!

Razne vesti.

Koliko sveta še ni odkritega? Ne glede na to, da sta oba tečaja naše zemlje odkrita, še ni naš cel svet poznan. Ceni se, da je še 18 milijonov kvadratnih (štiričnih) kilometrov, ali cela osmina zemeljskega površja, neodkritih. Med neznane dele sveta spadajo: Velike polarne planine, deli Arabije, nekatera pogorja v Južni Ameriki, mnogo krajev v himalajskem pogorju, notranji deli otoka Borneo, nečistiše Konga v Afriki in kos Sahare.

Kultura in umetnost.

Mariborsko gledališče. Včerašnja predstava »Satan v ženi« je bila tako slabo obiskana, da smo se čudili, kako more biti tako malo zanimanja za tako lepo delo, ki se je igralo s tako dovršenostjo. Želeli bi več točnosti od strani občinstva, ravnateljstvo pa bi prav storilo, če bi določilo začetek predstav stalno na 20. uro zvečer, ker bo s tem ugodilo občinstvu. Igralo se je tudi včeraj, kakor prvič sijajno in so igralci želi obilo pohval.

Komorni večer naših umetnikov. Za komorni večer naših umetnikov, ki se vrši v četrtek, dne 27. t. m. vlada med občinstvom veliko zanimanje. Sodelovanje prvovrstnih umetnikov je najboljša garancija, da bo to res umetniška prireditev. Znana koncertna pevkega Milka Druzovičeva poje: J. Paučičevo: »Pred durmi«; J. N. pl. Zajca arijo iz »Armide«, »Hajd u kolo«; W. Kienzl-ovo: »Stara mati«; H. Frischevo: »Tajna ljubezen«; J. Brahms: »Brezuspešna podoknica«; Ch. Gounodovo arijo iz »Margarete«. Gospod virtuoza na klavirju H. Frisch igra Fr. Chopinovo: »Fantazijo, op. 49«. Gospod virtuoza na gosli Ivan Šlais igra: Mendelsohnov »Koncert E-mol, I stavek«; Svendsenovo »Romanco«; Wieniawskega »Vals«. Gospod soloplesalec Jakob Pečnik pleše: »Pierotov sen«; Delibesov »Scherzo«; Winterhalterjev; »Satanov ples«. Poleg tega pa plešeta še mali pet- in šestletna Zlatica in Božica Markač splošno priljubljeno »Gavotte Lybella Ludvika XIII.« Oder bo zato prireditev zvišan. Predprodaja ustopnic v trgovini z muzikalijami Höfer v Solski ulici.

Častni večer Danice Savinove in Pavla Rasbergerja. (Iz gledališke pisarne.) Sezona našega gledališča se bliža k svojemu, kakor do sedaj vse kaže, žalostnemu koncu

Ravnateljstvo se je za to odločilo, da nadomesti ono, kar je država zamudila. Da vsaj deloma odškodni svoje neumorne člane, ki so skozi celo sezono napeli vse moči, da pridobijo našemu narodu tukaj pred drugorodci svoj ugled, je določilo več članom častni večer. Na ta način je dana našim zavednim in radodarnim narodnjakom prilika, da se izkažejo hvaležni napram tem kulturonošem. V nedeljo se vrši častni večer naše priljubljene domačinke, katere pa iz tehtnih vzrokov nismo imeli sreče jo videti veliko tekom sezone v njenem pravem genru. Istočasno ima pa tudi gosp. Pavel Rasberger svoj častni večer. Igralo se bo »Mamzelle Nitouche« v kateri opereti imata oba ravno glavno ulogo.

Slov. Matica v Ljubljani je sklenila, da ne izda letos nobene knjige, ker je draginja papirja tako narastla, da za 8 K članarine ni mogoče nuditi nobene knjige. Ta sklep je dokaz, kako se obračajo naše kulturne razmere vedno na slabše. Pri zadnji seji se je tudi sklenilo, da se »Matica« tudi preuredi. Imela bo poslej le 20 odbornikov, med temi bo 16 književnikov. Matica bo izdajala po večini leposlovna dela. Mislimo, da bo s tem večini Matičarjev ustreženo.

Zadnje vesti.

Pred novim sestankom v Pallanzi.

LDU. Trst, 25. maja. »Il Lavoratore« poroča iz Rima z dne 23. t. m.: Rimski list »Messaggero« piše, da bo minister za zunanje stvari, Scialoja, prihodnje dni odpotoval v Pallanzo, kamor dospeta tudi dr. Trumbić in Pasić. Dan sestanka še ni določen, domneva se pa, da bo v prvih dneh junija jadranski mir že zagotovljen. Nekateri drugi listi zanikujejo to vest, a dopisnik »Lavoratore« trdi, da mu je bilo poročilo »Messaggero« potrjeno z uradne strani.

Nemiri na Tešinjskem se nadaljujejo.

LDU. Dunaj, 25. maja. Kakor poročajo listi, se na vzhodno-šlezijem plebiscitnem ozemlju nadaljujejo nemiri navzlic prejemu sodu. Ob poizkusu navala na društveni dom v Dombrovi se je vnel boj s puškami. Več oseb je bilo ranjenih. Stavka poljskih rudarjev se nadaljuje. Iz strahu pred sabotažnimi čini so nehali delati v štirih rovih češki delavci.

Nov čehoslovaški kabinet.

DKU Praga, 25. maja. Predsednik Masaryk je imenoval na predlog ministrskega predsednika nov kabinet v katerem se nahajajo med drugimi: Tušar kot ministrski predsednik, ki bo vodil poleg tega tudi posle ministra za narodno obrano; Švehla, minister za zunanje stvari ter dr. Engliš minister za finance.

Ob peti obletnici napovedi italijanske vojne.

LDU Trst, 25. maja. V proslavo 24. maja, 5. obletnice napovedi italijanske vojne, so se vršile včeraj v Trstu, Pulju in Gorici nacionalistične manifestacije. V Trstu je bil v gledališču Rossetti javen shod, katerega se je udeležilo po listu »Lavoratore« 1500 ljudi. Po shodu je priredilo okoli 2500 obhod po mestu. Med obhodom je prišlo do več spopadov med nacionalistično-demokracijskim

elementi in med Mazzinijanci ter socialisti. V Gorici je bil na Oslaviji odkrit spominski obelisk.

Italijanski komunikacije o graški konferenci.

LDU. Trst, 25. maja. Listi objavljajo komunikacije Agenzie Stefani o pogajanjih med zastopniki italijanske, čehoslovaške, avstrijske in jugoslovenske vlade, ki so se vršila v Gradcu glede ureditve železniških, poštnih, brzojavnih in telefonskih zvez. Komunikacije pravi, da se je dosegel dogovor glede izmenjave vozov med prizadetimi upravami in glede izvršitve tranzitnega transporta, kakor v principu tudi glede železniškega tarifa. Početkom junija se bodo začela pogajanja za določitev natančnih tarifov. Poštna služba bo izdatno izboljšana z nameravano ureditvijo medsebojnega železniškega prometa. Zaenkrat so se že določili podrobni ukrepi za poštne pošiljke in za brzojavni in telefonski promet. Določeno je bilo, da se bodo obnovile bivše brzojavne in telefonske zveze, kakor so obstajale popreje v avstrijskem omrežju. Tako direktna brzojavna in telefonska zveza Trst-Praga, Ljubljana-Praga in Trst-Dunaj; nadalje je bil dosežen dodaten dogovor za obnovo brzojavne in telefonske zveze Trst-Ljubljana, Trst-Gradec in Trst-Beograd.

Stavka v Karniji.

LDU Trst, 25. maja. Glasom poročil tukajšnjih listov je izbruhnila v soboto v Karniji (vidensko okrožje), v Furlaniji in na Beneškem splošna stavka v znak protesta proti veliki brezposelnosti in težavnemu gospodarskemu položaju, v katerem se nahajajo pokrajine, ki so trpele vsled vojnih dogodkov. Vse kategorije delavcev, v številni železničarje, so se pridružile stavki. Listi ne izhajajo.

Darovi Carnegieve ustanove.

LDU Washington, 25. maja. Kolegij Carnegieve ustanove, ki ji je smoter okrepitev miru, je sklenil odmeniti 500.000 dolarjev za obnovo raznih krajev v Franciji, Belgiji in Srbiji, 100.000 kron pa za obnovo knjižnice v Louenu.

Wilson za Armenijo.

DKU Washington, 25. maja. (Reuter.) Predsednik Wilson je zaprosil senat za pooblastilo, da smejo prevzeti Zedinjene države protektorat nad Armenijo.

Italija dobi 12 milijard.

DKU Berlin, 25. maja. „Lokalanzeiger“ prinaša poročilo „Agenzije Volta“, ki doznava iz zanesljivega vira, da odpade na Italijo 12 milijard nemške vojne odškodnine, ako ostane pri tem, da plača Nemčija 120 milijard vojne odškodnine.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V četrtek 27.: »Gdčna. Josette, moja žena«. Ab. A-44.

V soboto 29.: »Školjka«. Delavska predstava ob zelo znižanih cenah.

V nedeljo 30.: »Mam'zelle Nitouche«. Ab. B-45. Častni večer Danice Savinove in Pavla Rasbergerja.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Pekovski pomočniki vsestransko izvežbani se sprejmejo takoj. Ponudbe s pričevali na V. Bizjak in drug. Zdravilišče Rogaška Slatina. 2-2

Proda se velik črni mramornati kamen. Naslov pove upravništvo.

Dva solidna gospoda (Slovenca) stalno v Mariboru, iščeta dve ali tudi eno lepo sobo z dobro domačo hrano, oziroma tudi brez. Ali tudi stanovanje z dvema sobama in kuhinjo, meblirano. Zelo dobra plača. Ponudbe prosimo pod »Stanovanje« na upravništvu lista.

V zakup za tri leta iščem v Mariboru manjšo gostilno s tremi ali štirimi sobami. Ako treba, plačam enoleten zakup naprej. Ponudbe se sprejemajo v trgovini na Aleksandrovi cesti cesti št. 23. 6-1

Prva slovenska brivnica se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo se jamči. Fran Novak, brivski mojster, Aleksandrova cesta št. 22 (prej G. Gredlič). 243

Slovinci! Slovenke! Govorite povesod samo slovenski!

ZAHVALA
vsem onim, ki so spremili na zadnji poti našo nepozabno 11 letno hčerko

VILMO.

Posebna zahvala pa še g. katehetu za ganljiv govor ter gg. učiteljem in učiteljicam za podarjeno cvetje in poslovinne pesmi.

Pobrežje pri Mariboru, 26. maja 1920.

Žalujoča družina: **Pertot.**

Albert Kopač

o modna in manufakturna trgovina o
Maribor, Glavni trg 17

priporoča svojo bogato zalogo vsega v to
stroko spadajočega blaga.

Rezan in okrogel les

tramove — drva — oglje — kupuje vsako
245 množino

„DRAGA“, lesna trgovska in industrijska družba z o. z.
MARIBOR.

Ali ste že čuli najnovejše?

„Kaj pa?“ — „Da mislijo vsi trgovci, gostilničarji in obrtniki inserirati v

Mariborskem delavcu

ker tako dosežejo gotovo najboljši uspeh.“

„Potem pa inserirajva še mi dve, tetka!“

Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta 11

Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.